

Vývojová psychologie

Předškolní období 3 – 6 (7) let

Dominantní činnost = Hra

Předškolák

- Tělesný vývoj – přírůstek hmotnosti 2-3kg ročně, výškový 5-7 cm
- Období vytahování – změna proporcí
- Dokončení osifikace zápěstí – koncem období
- Zdokonalení pohybů, jsou více harmonické
- Pohyb je přirozenou aktivitou

Předškolák

- Charakteristika období:
- Dítě dosáhne školní zralosti po stránce tělesné, rozumové, sociální, citové
- Navštěvuje MŠ, významný mezník
- Důležitá je pro dítě rodina
- Typická otázka – **PROČ? Věk otázek**
- Velký rozvoj fantazie

Předškolák

- Poznávací procesy:
- Zlepšení funkce analyzátorů, především zraku (rozlišení odstínů, velikost, vzdálenost)
- Vnímání – převládá celistvé, globální (křiklavá barva a nevyčleňuje části předmětu)
- Vnímání času obtížné, žije přítomností

Předškolák

- Představy- obsažné, mezery vyplňují děti fantazijními představami = dětské lži = nepravá lež
- Dítě netrestat, vhodně opravit
- Fantazie – splývá s představami, doplňuje nedostatky zkušeností
- Myšlení – konkrétně názorné (myslí v činnosti),
- Egocentrické se postupně vytrácí. Učí se stylem pokus – omyl.
- Mají rády pohádky

Předškolák

Řeč – rozšíření slovní zásoby

Pozornost – převládá mimovolná, postupně úmyslná

Paměť – lépe si dítě pamatuje konkrétní zážitky

je obrazná, význam má citové podbarvení zážitku

Převládá mechanická, rozvoj slovně logické

Vývoj citů:

Kromě základních, také vyšší city, rozvoj sociálních citů

Sociální, estetické, mravní

City přelétavé, od 4-5 let začínají ovládat vnější projevy citů

Předškolák

- Vývoj sociálních vztahů (hra, práce, nové role)
- Důležitý dospělý – vzor pro dítě
- Oidipův, Elekťřin komplex – láska zaměřena na rodiče opačného pohlaví k rodiči stejného pohlaví – „nepřátelské city“
- Do popředí egoismus sklon k vychloubáčnosti
- Soupeří s ostatními dětmi, vzdor, rády středem pozornosti
- Sebehodnocení závisí na hodnocení rodiči

Předškolák

- Zrcadlová teorie – rodiče dávají dítěti najevo, že si ho váží nebo ho podceňují
- Dítě ví, co má a nemá
- Nemá vyvinuté volní vlastnosti – sebeovládání, cílevědomost, vytrvalost

Předškolák

- Vývoj kresby – viz MVP
- Vstup do školy – náročná životní situace
- Nároky na dítě – soustředit se, sedět, začlenit se do nové skupiny, podřídit se autoritě
- Začarovaný kruh – neadekvátní výkon – špatná reakce učitele, rodičů – opětový špatný výkon – nechce chodit do školy

Předškolák

- ↖ Dítě je zralé po stránce fyzické
- ↖ psychické
- ↖ sociální
- ↖ Orientační test školní zralosti

Mladší školní věk

- ☆ Dominantní činnost – učení
- ☆ 6 – 10 (7- 11) let
- ☆ Charakteristika – individuální rozdíly, harmonizace pohybů, rozvoj jemné motoriky, nová role v životě, spolužáci, nové authority, bohaté společenské prostředí

Vstup do školy

- Nové povinnosti
- Nové postavení v rodině – sebevědomí
- Práva dítěte – zájem rodičů, klid na přípravu, vhodné prostředí
- Vyhovět požadavkům školy- ovládat chování, pořádek, slušné chování...
- Věk pouze orientační hledisko – důl. je vyspělost

Mladší školní věk

- Tělesný a pohybový vývoj
- 6 let cca 21kg/20kg
- Růst 4-5cm ročně
- Váha 2-3kg ročně
- Ortopedické hledisko – konec osifikace zápěstí (9-11 let)
- Mléčný chrup – postupně trvalý

Poznávací procesy ml. šk. věk

- Vnímání, zpřesnění, odhaduje vzdálenost, odstíny barev
- Představy, dokáže vyprávět zážitky, odlišuje minulé a současné
- Fantazie, úbytek, uvědomuje si rozdíl mezi realitou a fantazií
- Postupně tvořivá fantazie
- Řeč, projevem myšlení, čtení
- Myšlení, od konkrétních pojmů k abstraktním
- Od alogického k logickému
- Naivně názorné, přejímá vše od dospělého
- Pozornost, přelétavá, neúmyslná, úmyslnou musí učitel aktivizovat
- Paměť, vyvíjí se, mechanická k logické

Vývoj citů ml. šk. věk

- Méně bouřlivé, trvalejší
- Převládá optimistická nálada, radostná
- Pohybová aktivita vyvolává kladné city

Sociální vztahy

- Rozšíření
- Solidarita
- Kamarádké vztahy
- Svědomí se uplatní již před činem, náznaky sebekontroly
- Vůle – nutná motivace
- Záleží mu na pochvale, citlivé na pokárání
- Osobnost
- Rozpor mezi slovy a skutky dospělých jsou negativní
- Osvojení morálních norem
- Důležitá je kreativita pro psychiku dítěte
- Zájmy rozmanité, střídají se

Adolescence

- Kritické vývojové stádium
- Tělesné a psychické dozrávání, budování identity
- Prepuberta 10-13
- Puberta 13-15
- Adolescence 20-22 ukončení

Adolescence

- Dominantní činnost pubescence
- sociálně-komunikativní činnost
- Dominantní činnost adolescenta
- Profesionálně-učební
- Aktivní poznávací činnost

Adolescence

- Kdo jsem? Kým se mám stát?
- Překonávání vývojové krize: party, separované skupiny, velká netolerance
- Význam má vnější vzhled

Adolescence

- Změny somatické – modelování těla, sekundární pohlavní znaky
- Změny psychické – emocionální labilita, přecitlivělost, časté změny nálad, impulsivní jednání, nejistota
- Rozvoj inteligence, nová kvalita myšlení – abstraktní, logické, řeší situace alternativně
- Pozornost – koncentrovanost
- Obrazotvornost – denní snění

Osobnost pubescenta

- Introvert
- Zájem o sex
- Vyrůstá sebevědomí
- Touha po obdivu
- Negativismus typický pro pubertu:
- Projev rozporu mezi být ovládán a ovládat, proti autoritě, touha po osamostatnění
- Fyzická stránka předbíhá psychiku, psychika socializaci

Adolescence

- Snaha o uvolnění ze závislosti na rodičích
- Odmítání kontroly
- Někdy obrat proti rodičům
- Důležité kamarádství
- Zájem o druhé pohlaví
- První lásky
- Zamilovanost
- Příprava na povolání
- Příprava na manželství, rodičovství

